

ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ПЛАТФОРМ НА РЕПРЕЗЕНТАЦІЮ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

У статті розглянуто теоретичні засади впливу цифрових платформ на репрезентацію сучасної української культури. Проаналізовано джерельну базу дослідження та специфіку цифрових платформ як середовища культурної репрезентації. Висвітлено роль цих платформ у популяризації української культури, зокрема їхній вплив на процеси виробництва, розповсюдження та споживання культурного контенту в реаліях сьогодення.

Ключові слова: цифрова культура, репрезентація, українська культура, цифрові платформи, популяризація

The article examines the theoretical foundations of the impact of digital platforms on the representation of modern Ukrainian culture. The source base of the research is analyzed, and the specifics of digital platforms as an environment for cultural representation are outlined. The role of these platforms in the popularization of Ukrainian culture is highlighted, in particular their influence on the processes of production, distribution, and consumption of cultural content in today's realities.

Key words: digital culture, representation, Ukrainian culture, digital platforms, popularization

Виклад основного матеріалу. У сучасному світі цифрова трансформація суттєво змінює способи створення, поширення та сприйняття культури. Цифрові платформи, такі як соціальні мережі (Instagram, TikTok, Facebook), стрімінгові сервіси (YouTube, Netflix) та онлайн-архіви (наприклад, Ukrainian Live Classic чи Google Arts & Culture), стають ключовими інструментами репрезентації національної культури. У контексті української культури, яка переживає період активного відродження після подій 2014–2022 років, ці платформи не лише розширюють аудиторію, але й формують нові наративи, впливаючи на ідентичність та глобальне сприйняття України.

Теоретичні засади дослідження ґрунтуються на аналізі джерельної бази, яка включає праці вітчизняних та зарубіжних учених. Зокрема, роботи М. Кастельса [3] щодо мережевого суспільства підкреслюють, як цифрові мережі перетворюють культурні потоки на глобальні. Українські

дослідники, як-от О. Зернецька [2], акцентують увагу на ролі медіа в культурній дипломатії, а праці А. Аппадурі [1] про культурні потоки в глобалізованому світі дозволяють зрозуміти динаміку репрезентації. Джерельна база також охоплює емпіричні дані: звіти Міністерства культури та інформаційної політики України (2022–2023), статистику використання платформ (наприклад, зростання аудиторії українського контенту на TikTok на 150% у 2022 році) та кейс-стаді, як проєкти "Суспільне Культура" чи "Ukrainian Film School" онлайн.

Специфіка цифрових платформ як середовища репрезентації культури полягає в їхній інтерактивності, доступності та алгоритмічній логіці. На відміну від традиційних медіа, платформи дозволяють користувачам не лише споживати, але й створювати контент (user-generated content), що democratizuje культуру. Для української культури це означає перехід від елітарних форм (наприклад, театр чи література) до масових: вірусні відео з традиційними танцями на TikTok чи онлайн-екскурсії музеями на Google Arts. Однак, це середовище має виклики: алгоритми можуть посилювати стереотипи (наприклад, фокус на "етнічній екзотиці" замість сучасних аспектів) або спричиняти культурну гібридизацію, де українські елементи змішуються з глобальними трендами.

У реаліях сьогодення цифрові платформи відіграють ключову роль у популяризації сучасної української культури. Зокрема, під час повномасштабної війни 2022 року платформи стали інструментом культурного опору: проєкти на кшталт "Stand with Ukraine" на Spotify чи Instagram-кампанії з українською музикою (наприклад, гурти "Kalush Orchestra" чи "Go_A") досягли мільйонів переглядів, сприяючи глобальній солідарності. Статистика свідчить: у 2023 році український контент на YouTube зріс на 40%, а платформи як Patreon дозволили митцям (письменникам, художникам) монетизувати творчість незалежно від державних грантів.

Вплив цифрових платформ на процеси культурного виробництва, розповсюдження та споживання є багатограним. У виробництві вони стимулюють колаборацію: наприклад, онлайн-платформи для спільного створення фільмів (як "Docudays UA" онлайн) знижують бар'єри входу для молодих авторів. У розповсюдженні – забезпечують глобальний доступ, де українська культура конкурує з голлівудською, але й ризикує маргіналізацією через алгоритми. У споживанні – формують "цифрову публіку", яка активно взаємодіє (коментарі, шаринг), перетворюючи пасивне сприйняття на діалог. Разом з тим, це призводить до феномену "цифрового розриву": не всі регіони України мають рівний доступ до інтернету, що обмежує репрезентацію сільської чи регіональної культури.

Висновки. Цифрові платформи суттєво посилюють репрезентацію сучасної української культури, перетворюючи її на динамічний, глобальний феномен. Вони сприяють популяризації, але вимагають критичного підходу до викликів, як-от алгоритмічна упередженість чи культурна гомогенізація. Подальші дослідження можуть фокусуватися на емпіричних кейсах, аби оптимізувати використання платформ для збереження культурної автентичності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Appadurai A. *Modernity at Large: Cultural Dimensions of Globalization*. Minneapolis: University of Minnesota Press, 1996. 229 p.
2. Зернецька О. В. Глобальний розвиток систем масової комунікації і міжнародні відносини. Київ: Освіта, 1999. 351 с.
3. Castells M. *The Rise of the Network Society*. Oxford: Blackwell Publishers, 1996. 594 p.
4. Міністерство культури та інформаційної політики України. Звіт про цифровізацію культури в Україні (2022–2023). URL: <https://mkip.gov.ua/reports/digital-culture-2023> (дата звернення: 15.08.2025).
5. Jenkins H. *Convergence Culture: Where Old and New Media Collide*. New York: NYU Press, 2006. 368 p.

Науковий керівник кандидат педагогічних наук, доцент Левченко М.Г.